

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/139/2020
Identifikačné číslo spisu: 6718205287
Dátum vydania rozhodnutia: 30.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6718205287.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti o maloleté dieťa Z. G., nar. T., bytom u otca, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, dieťa rodičov: matky X. G., bývajúcej vo C., zastúpenej JUDr. Soňou Markovičovou Kissovou, advokátkou, so sídlom v Bratislave, Námestie SNP 13, a otca X. G., bývajúceho v M., zastúpeného JUDr. Andreou Stupárovou, advokátkou, so sídlom Veľká Lúka, Novomeského 1266/25, v konaní o návrhu otca na udelenie súhlasu s povinným očkovaním dieťaťa, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 12P/20/2018, o dovolaní matky maloletej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. októbra 2019 sp. zn. 15CoP/32/2019, takto

rozhodol:

O d m i e t a dovolanie.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. júna 2019 č. k. 12P/20/2018-206 rozhodol tak, že prvým výrokom „Súd udeľuje súhlas namiesto matky s povinným očkovaním maloletého dieťaťa Z. G., nar. XX.XX.XXXX“ a druhým výrokom nepriznal žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania. Okresný súd v odôvodnení uviedol, že po vykonanom dokazovaní mal preukázané, že existuje nezhoda medzi otcom dieťaťa a matkou dieťaťa, preto rozhodol podľa § 35 zákona č. 36/2005 Z.z. Zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „Zákon o rodine“) o udelení súhlasu namiesto matky s povinným očkovaním maloletej. Na zistený skutkový stav aplikoval § 51 ods. 1 písm. d/ zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „Zákon o ochrane zdravia“), § 5 ods. 1, 2, 3 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 585/2008 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, ako aj čl. 40, veta prvá Ústavy SR, ktoré aj citoval. Ďalej uviedol, že maloletá povinné očkovanie absolvovala v dvoch až piatich mesiacoch, dobrovoľné očkovanie proti rotavírusom v deviatom mesiaci svojho života, odvtedy nebola očkovaná. Podľa § 51 ods. 1 písm. d/ Zákona o ochrane zdravia je povinnosťou sa dať zaočkovať v súvislosti s predchádzaním prenosu chorôb. Domnelé právo jednotlivca nepodrobiť sa povinnému očkovaniu nemožno povýšiť nad právo iných fyzických osôb byť chránený pred šírením nákazlivých chorôb.

Týmto rozhodnutím je nahradený informatívny súhlas matky s povinným očkovaním u detského lekára; len detský lekár, resp. v danom prípade odborník pre rizikové deti rozhodne, či maloletá môže byť očkovaná v súvislosti s nežiaducimi účinkami vakcín a jej zdravotným stavom. Zdôraznil, že súd týmto rozhodnutím nerozhodol o očkovaní maloletej, rozhodol len o nahradení súhlasu namiesto matky s povinným očkovaním maloletého dieťaťa. O trovách rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (zákona č. 161/2015 Z.z., ďalej len „CMP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie matky maloletej rozhodol rozsudkom z 30. októbra 2019 č. k. 15CoP/32/2019-252 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“). Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že preskúmaním veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je správne a odvolací súd sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd vykonal náležité dokazovanie, ktoré je významné pre konečné vynesenie rozsudku, zaoberal sa podstatnými skutočnosťami, správne zistil skutkový stav a naň správne aplikoval príslušné právne normy, pričom sa venoval riešeniu pravej podstaty sporu, preto nie sú dôvodné námietky matky, ktoré pre správnosť rozhodnutia nemajú podstatný význam, predstavujú však svojim obsahom názory matky laického charakteru, zjavne ovplyvnené sociálnymi sieťami a ničím nepodloženými a nepreukázanými tvrdeniami o škodlivosti očkovania. V ďalšom sa vyjadril k námietke ohľadom petitu, keď mal za to, že okresný súd postupoval správne v súlade s najlepším záujmom maloletého dieťaťa, ako aj procesnými normami. Z obsahu petitu podaného návrhu bolo nepochybné, čo ním mieni otec dosiahnuť a skutočnosť, že súd rozhodol výrokom, ktorý nie je úplne totožný, neznamená, že toto rozhodnutie nie je nesprávne, pretože súd správne dospel k záveru, že v prípade aplikácie § 35 Zákona o rodine, ako aj uplatnené právo otcom, je potrebné petit formulovať všeobecne, pretože sa vzťahuje na všeobecný súhlas vo vzťahu k povinnému očkovaniu, pričom nie je akceptovateľné, aby otec bol povinný v prípade každého očkovania a vysloveného nesúhlasu matky podávať na súd nový návrh. V danom prípade teda nedošlo k svojoľnej úprave petitu súdom a ani nešlo o zmenu návrhu v súlade s § 139 CSP. Rozhodujúci je výrok a tento nie je v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa. Konštatoval, že rozsudok taktiež nie je arbitrárny, pretože vychádza zo správnych skutkových zistení a správnej aplikácie príslušných právnych noriem. Skutočnosť, že súd nedal za pravdu tvrdeniam matky, neznamená arbitrárnosť rozhodnutia. Vzhľadom na predmet rozhodovania súd nie je povinný vysporiadať sa so všetkými skutočnosťami, ktoré matka prezentuje, pokiaľ tieto nemajú príčinný vzťah v rozhodovanej veci (aj vo vzťahu ku konkrétnej právnej úprave vo vzťahu k očkovaniu) a nijako nevyvracajú záver súdu vo vzťahu k povinnému očkovaniu. V tomto odvolací súd nedospel k inému záveru, ako súd prvej inštancie. Súd nie je oprávnený skúmať následky, ktoré očkovanie maloletej, podľa názoru matky, môže spôsobiť. V danom prípade ide o otázku, ktorú posudzuje lekár až následne a súd sa ani s touto otázkou nemôže zaoberať. V tejto súvislosti taktiež nemožno akceptovať názor matky na výklad § 35 Zákona o rodine, kde nepochybne pod pojem udelenie súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti možno bez akýchkoľvek pochybností zaradiť očkovanie, ktoré patrí už od nepamäti k základnej zdravotnej starostlivosti. Tvrdenie matky, že očkovanie je úkonom, ktorý nesmeruje k cieľnému predĺženiu pacientovho života, je tvrdenie v rozpore so súčasnou vedou a nie je ničím podložené. Povinné očkovanie je upravené zákonom č. 355/2007 Z.z., ktorý ukladá konkrétnu povinnosť vymedzeným osobám podrobiť sa povinnému očkovaniu (bližšie body 27. a 28. rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd zdôraznil Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie FMZV č. 209/1992 Zb.) a poukázal na článok 8 upravujúci právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života, podľa ktorého ods. 2 štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať okrem prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo ochrany práv a slobôd iných. Tiež poukázal na Dohovor Rady Európy o ľudských právach a biomedicíne (Dohovor uvádza pojem „ochrana verejného zdravia“, pozri body 30., 31. a 32. rozsudku odvolacieho súdu). Uzavrel, že povinnosť zabezpečiť povinné očkovanie, ktoré vyplýva zo zákona č. 355/2007 Z.z. nie je v rozpore s predmetným Dohovorom, ktorý sám vo výnimočných prípadoch pripúšťa obmedzenie práv z dôvodu ochrany verejného zdravia. Napokon tiež poukázal, že danou problematikou sa už zaoberal aj Ústavný súd SR (viď nález PL. ÚS 10/2013-146 zo dňa 10. decembra 2014), tiež EŠLP (viď rozsudok Solomakhin v. Ukrajina č. 24429/03 z 15. marca 2012). Ústavný súd SR tiež poukázal na to, že

problematike povinného očkovania sa venovala aj bývalá Európska komisia pre ľudské práva v prípade Boffa and 13 others v. San Maríno (rozhodnutie č. 26536/95, z 15. januára 1998). Záverom odvolací súd poukázal aj na úzko súvisiace rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. sp. zn. 8 Sžo 181/2015 zo dňa 29. septembra 2016, 2 Szd 1/2013 zo dňa 16. apríla 2014. Pokiaľ matka poukazovala na odlišné stanovisko sudkyne Kateřiny Šimáčkovej, odvolací súd akcentoval skutočnosť, že ide o menšinové stanovisko sudkyne, ktoré pre rozhodnutie vo vzťahu k tejto prejednávanej veci nie je záväzné ani určujúce. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP a § 52 CMP.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala dovolanie matka maloletej (ďalej aj „dovolateľka“), prípustnosť ktorého odôvodnila § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa dovolateľky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, nespĺňajú parametre spravodlivého a zákonného rozhodnutia, a to predovšetkým z dôvodu, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nedáva matke maloletej, ako strane sporu, dostatočnú, presvedčivú a primeranú odpoveď na otázku, prečo sa súd nevysporiadal so všetkými námietkami, ktoré boli uvedené v odvolaní, prečo súdy ignorovali všetky skutočnosti, ktoré sú uvádzané vo všetkých podaniach matky maloletej, ako aj dôkazy nachádzajúce sa v súdnom spise, prečo v predmetnej veci nebol znalcami skúmaný zdravotný stav maloletej tak, aby bolo možné vo veci rozhodnúť na podklade odborného skúmania. Dovolateľka vo svojom dovolaní upozorňuje, že neustále sa vo väčšej miere objavujú odborné vyjadrenia, ktoré poukazujú na reálne a preukázateľné riziko pôsobenia očkovacích vakcín na zdravie detí, ako aj dospelých jedincov, poukazujúc na informácie zverejnené Európskou komisiou dňa 09. novembra 2019 v kontraste so správou talianskej vyšetrovacej komisie zo dňa 07. februára 2018. Akcentuje, že Slovenská republika nemá k dnešnému dňu prijatý zákon na odškodňovanie nežiadúcich účinkov očkovania. Štát, ktorý nechce za následky povinného očkovania, ktoré sám nariadil, niesť akúkoľvek zodpovednosť, nemá právo povinné očkovanie vymáhať. Ani najlepší detský lekár nepozná dieťa lepšie ako jeho matka, ktorá je s dieťaťom denne, pretože na nej leží najväčšia zodpovednosť za jeho zdravie, a má na zreteli jeho najlepší záujem aj z dôvodu, že lekár ani zamestnanec Úradu verejného zdravotníctva nebude zápasit' s dôsledkami, ktoré môžu po očkovaní vzniknúť. Podľa názoru dovolateľky neexistuje žiadny právny základ na ochranu zdravia podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, na ktorú poukazuje odvolací súd. Dovolateľka sa nestotožňuje s výkladom ustanovenia § 35 Zákona o rodine, ktorý preferuje odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie. V § 35 Zákona o rodine je okrem iného uvedené „o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti“. Pod poskytovaním zdravotnej starostlivosti rozumieme rôzne výkony zdravotníckych pracovníkov (prevenciu, pravidelné sledovanie pacienta, diagnostiku, liečbu, biomedicínsky výskum, ošetrovateľskú starostlivosť, ale napr. aj pôrodnú asistenciu, poskytovanie liekov, zdravotníckych pomôcok, či dietetických potravín) smerujúce k cieľnému predĺženiu pacientovho života, zvýšeniu jeho kvality a zdravému vývoju budúcich generácií. V súvislosti s výkladom uvedeného pojmu zastáva dovolateľka názor, že súhlas s povinným očkovaním nie je možné subsumovať pod žiaden vyššie uvedený výraz a už vôbec sa nejedná o úkon smerujúci k cieľnému predĺženiu pacientovho života, resp. k zvýšeniu kvality jeho života. V súvislosti s upozornením odvolacieho súdu, že skutková podstata priestupku, ktorý je zadaný v § 54 ods. 1 písm. k/ zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, dovolateľka uviedla, že rodič nemôže byť postihnutý ako zákonný zástupca za priestupok, pretože zástupcom dieťaťa v tejto oblasti je kolízny opatrovník, pričom je nevyhnutné poukázať na samotnú dikciu ustanovení § 51 ods. 3 a § 56 ods. 1 písm. k/ zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré hovoria o zástupcovi dieťaťa nie zákonnom zástupcovi dieťaťa. Dovolaciu súdu navrhla odklad vykonateľnosti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu, a to až do právoplatného skončenia dovolacieho konania. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Otec maloletej vo svojom vyjadrení k dovolaniu matky maloletej navrhol dovolanie odmietnuť ako neprípustné, prípadne zamietnuť ako nedôvodné a priznať mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 144/2019, 4 Cdo 108/2019, 9 Cdo 72/2020).

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal včas (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Od 1. júla 2016 sa konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých riadia ustanoveniami CMP. Ustanovenie § 76 CMP vymedzuje prípady, v ktorých (v pôsobnosti tohto zákona) dovolanie prípustné nie je; neupravuje teda, kedy (v pôsobnosti tohto zákona) je dovolanie prípustné. Vzhľadom na to, že v danom prípade nejde o vec, na ktorú by sa vzťahovalo ustanovenie § 76 CMP, bolo potrebné aplikovať § 2 CMP, v zmysle ktorého ods. 1 sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Prípustnosť dovolania bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

8. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj naďalej nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP) alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom (s výnimkou § 77 CMP).

12. V danom prípade matka prípustnosť dovolania odvodila z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Z obsahu dovolania vyplýva, že dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP a porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľka videla v nedostatočnom odôvodnení (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia a taktiež v nedostatkoch dokazovania. Vadu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nešpecifikovala, neuviedla právnu otázku, ani rozhodnutia dovolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne

námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (por. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, 5 Cdo 57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (por. sp. zn. 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

17. K námietke matky ohľadom nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania s účinnosťou od 1. júla 2016 sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

18. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V posudzovanej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

19. Z obsahu dovolania matky maloletej možno odvodiť, že dovolateľka namieta v súvislosti s nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho (aj súdu prvej inštancie) v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočný akcent na najlepší záujem maloletej, ktorý má na zreteli hlavne matka. V tejto súvislosti dovolací súd zdôrazňuje, že podľa čl. 4 veta prvá a druhá CMP súd aplikuje a interpretuje právo rovnako vo vzťahu ku všetkým účastníkom konania. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, koná súd v jeho najlepšom záujme a ak je to vhodné, informuje dieťa o všetkých podstatných otázkach týkajúcich sa priebehu konania a veci samej.

20. Aj v Zákone o rodine sa od 1. januára 2016 (pozri zákon č. 175/2015 Z.z.) rozšírili základné zásady rodinného práva a okrem iného ustanovili kritériá najlepšieho záujmu dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Napriek tomu, že čl. 5 Zákona o

rodine príkladne uvádza kritériá, ktoré sa zohľadňujú pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa a že na záujem dieťaťa odkazuje niekoľko ustanovení normatívnej časti Zákona o rodine (napr. § 23, § 24, § 44, § 54, § 59), ako i ustanovenia osobitných predpisov (napr. zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, nový zákon č. 176/2015 Z.z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím a pod.), tento pojem nebol doposiaľ definovaný a neboli stanovené ani jeho určujúce kritériá. Najlepší záujem dieťaťa je však zároveň pojmom pružným a adaptabilným. Treba ho prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa alebo detí, zohľadniť pritom ich osobný kontext, situáciu a potreby. Pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posúdiť najlepší záujem dieťaťa a určiť ho vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa.

21. Tiež podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej aj „Dohovor“) sa zaručuje dieťaťu právo na posúdenie jeho najlepších záujmov a ich prvoradá zohľadnenie pri akýchkoľvek krokoch alebo rozhodnutiach, ktoré sa ho týkajú, tak vo verejnej, ako aj v súkromnej sfére. Toto právo vyjadruje jednu zo základných hodnôt Dohovoru. Výbor pre práva dieťaťa (ďalej len „Výbor“) označil čl. 3 ods. 1 za jednu zo štyroch základných zásad Dohovoru pre interpretáciu vykonávania všetkých práv dieťaťa a aplikuje ju ako dynamickú koncepciu, ktorá si vyžaduje posúdenie primerané konkrétnemu kontextu. Dovolací súd mal z obsahu odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu za to, že najlepšiemu záujmu maloletej tento súd aj s ohľadom na vyššie uvedené dokumenty venoval dostatočnú pozornosť nielen pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia, ale aj pri vyhodnocovaní jednotlivých skutočností v rámci posudzovania predmetu konania, preto považuje v tejto časti dovoláciu námietku matky za nedôvodnú.

22. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu (účastníkom konania), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Podľa názoru dovolacieho súdu dal odvolací súd v danom spore odpoveď na tie otázky, ktoré boli z jeho hľadiska relevantné pre rozhodnutie o odvolaní.

23. V súvislosti s námietkou dovolateľky o pochybení odvolacieho (i prvoinštančného) súdu v procese dokazovania najvyšší súd už podľa predchádzajúcej právnej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (por. judikáty R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie, nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Na základe uvedeného je vyššie uvedená námietka dovolateľky nedôvodná.

24. Zhrnúc uvedené nie je dovolacia námietka dovolateľky o porušení práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP opodstatnená, preto v tejto časti dovolací súd dovolanie matky odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

25. Dovolateľka prípustnosť dovolania opierala aj o § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. K čomu dovolací súd uvádza, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

26. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vyvodzuje dovolateľ z § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti

dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky súdu, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 2 Cdo 54/2018, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

27. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

28. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť, resp. aj dôvodnosť dovolania).

29. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právnu otázku, pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odkloniť od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Tiež v prípade absencie vymedzenia právnej otázky, nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa); v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števcík M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 14/2018, 2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 28/2017, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

30. Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických úvah dovolací súd dospel k záveru, že z obsahu dovolania nevyplýva konkrétne, od ktorej „právnej“ otázky sa mal odvolací súd odkloniť od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, a na základe ktorej založila dovolateľka prípustnosť ňou podaného dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Nie je povinnosťou odvolacieho súdu, aby si právnu otázku, ktorá mala byť riešená odvolacím súdom nesprávne, mal vyvodzovať sám. Naopak jej riadne vymedzenie, t. j. jasné formulovanie, je povinnosťou strany, ktorá je v dovolacom konaní povinne zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Jasne formulovaná právna otázka má v prvom rade naznačiť riešenie daného prípadu požadované stranou a v druhom rade potom jej znenie predstavuje všeobecný právny záver aplikovateľný v obdobných prípadoch v budúcnosti. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka sa nestotožňuje s očkovaním maloletej z dôvodu ňou popisovaných hypotetických rizík s tým spojeným, pričom poukazuje na rôzne názory, štúdie, resp. publikované články, má výhrady voči rozhodnutiu odvolacieho súdu, pričom spochybňuje právnu úpravu a výklad § 35 Zákona o rodine súdom. Podľa odvolacieho súdu záver odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) o

udelení súhlasu namiesto matky (dovolateľky) s povinným očkovaním maloletej bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy nižšej inštancie viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Odvolací súd (aj súd prvej inštancie) založil svoje rozhodnutie na tom základe, že okrem iných skutočností vyhodnotil aj najlepší záujem maloletej, ale zároveň zdôraznil celospoločenský význam očkovania, ako spôsobu predchádzania nákazy a šírenia pre ľudí nebezpečných ochorení, ako ochranu verejného zdravia (bližšie pozri body 29. až 33. rozhodnutia odvolacieho súdu). Pokiaľ dovolateľka s právnym názorom, resp. rozhodnutím odvolacieho súdu nesúhlasí, ide podľa názoru odvolacieho súdu o polemiku dovolateľky s právnym názorom odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, či kritiku toho, ako odvolací súd pristupoval k posúdeniu veci, čo významovo nezodpovedá kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

31. Dovolateľka v dovolaní zákonným spôsobom nevymedzila právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Neuviedla ani rozhodnutia odvolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť. Bez uvedeného nemôže najvyšší súd pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľky; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný, bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Je tak nepochybné, že v dovolaní matky absentuje zákonom požadovaná náležitosť - dovolacie dôvody v ňom nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP. Absenciu uvedeného považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania pre neprípustnosť.

32. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľka nevymedzila dovolací dôvod spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, preto dovolací súd dovolanie dovolateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

33. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 52 CMP.

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.